

Sygn. akt II Ca 77/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Pać- Piętak

Protokolant: ---

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2018 r. w Kielcach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa G. C., A. Z., A. G. (1)

przeciwko A. T.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim z dnia 18 września 2017 r., sygn. I C 254/17 upr.

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II (drugim) i III (trzecim) w całości i zasądza od A. T. solidarnie na rzecz G. C., A. Z. i A. G. (1) – współników Przedsiębiorstwa Usługowo Handlowego (...) spółki cywilnej z siedzibą w T. kwotę 2 700,55 (dwa tysiące siedemset 55/100) złotych z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie, liczonymi od dnia 28 marca 2017 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 2 067 (dwa tysiące sześćdziesiąt siedem) złotych tytułem kosztów procesu,

II. zasądza od A. T. solidarnie na rzecz G. C., A. Z. i A. G. (1) – współników Przedsiębiorstwa Usługowo Handlowego (...) spółki cywilnej z siedzibą w T. kwotę 586 (pięćset osiemdziesiąt sześć) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

II Ca 77/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 18 września 2017 roku Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim zasądził od pozwanej A. T. solidarnie na rzecz powodów G. C., A. Z. i A. G. (1) współników Przedsiębiorstwa Usługowo Handlowego (...) spółki cywilnej z siedzibą w T. kwotę 3000 zł z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie, liczonymi od dnia 28 marca 2017 roku do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II), zniósł między stronami koszty procesu (pkt III) oraz nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności (pkt IV).

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie, zaskarżając go w części, tj. w zakresie punktu II i III. Zarzucili:

- naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego, a tym samym nieprawidłowe przyjęcie, że zastrzeżenie przez pożyczkodawcę prowizji zmierza do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych;
- naruszenie prawa procesowego, tj. art. 339 § 2 k.p.c. przez nieprzyjęcie za prawdziwe twierdzenia powodów pomimo, że nie zostały wykazane przez Sąd I instancji okoliczności podważające te twierdzenia na podstawie tego przepisu, tj. wykazujące, że twierdzenia powodów budzą uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa;
- naruszenie art. 720 § 1 k.c. poprzez uznanie, że pozwana jest obowiązana do zwrotu kwoty pożyczki mniejszej, a nie takiej samej kwoty pożyczki jaką otrzymała w wyniku zawartej w dniu 1 kwietnia 2016 roku umowy pożyczki gotówkowej;
- naruszenie art. 36a ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim poprzez jego niezastosowanie i w efekcie nieprawidłowe przyjęcie, że zastrzeżenie przez pożyczkodawcę prowizji jest nieważne, ponieważ jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

W oparciu o powyższe zarzuty powodowie wnosili o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów dodatkowo kwoty 2700,55 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 28 marca 2017 roku do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego w pełnej wysokości oraz o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego .

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powodów zasługuje na uwzględnienie.

Sprawa niniejsza z uwagi na przedmiot sporu oraz jego wartość rozpoznawana była w postępowaniu uproszczonym. W postępowaniu takim, zgodnie z art. 505⁹ § 1¹ pkt 1 i 2 k.p.c., apelację można oprzeć na zarzutach enumeratywnie wymienionych - na naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, bądź na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne. Błędna jest natomiast dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena prawna roszczenia dochodzonego przez powodów.

Nie można bowiem zgodzić się poglądem wyrażonym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, aby postanowienia § 1 pkt 1, 2 i 3, § 10 pkt 1 i 2 i § 5 pkt 1 i 2 umowy łączącej strony, w których przewidziano należną powodowi prowizję prowadziło do obejścia przepisu art. 359 § 2¹ k.c., wyłączającego – zdaniem Sądu Rejonowego - możliwość zastrzeżenia takiej prowizji w wysokości wyższej niż wysokość odsetek maksymalnych. Nie ma tym samym podstaw, aby uznać, że było ono częściowo nieważne z mocy art. 58 § 1 k.c. w zakresie w jakim wskazane postanowienie umowne przewidywało należną powodom prowizję. Dopuszczalność zastrzeżenia prowizji w umowie kredytu konsumenckiego wynika z przewidzianej w art. 353¹ k.c. zasady swobody umów, nie można zatem wyłączyć a limine prawa stron do zastrzeżenia w tego rodzaju umowie postanowień obciążających kredytobiorcę (pożyczkobiorcę) prowizją, w szczególności, gdy samo korzystanie przez kredytobiorcę z kapitału pozostaje nieoprocentowane. Istotne pozostaje jedynie określenie takiej wysokości prowizji, która nie powodowałaby nadmiernego obciążenia konsumenta poza odsetkowymi kosztami związanymi z zawarciem umowy, nie znajdującego uzasadnienia w nakładzie pracy, wydatkach kredytobiorcy w przygotowanie tej umowy, jej realizacji oraz pokryciu szacowanego nakładu pracy wynikającego z oceny ryzyka niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez kredytobiorcę i konieczności dochodzenia roszczeń na drodze przymusu państwowego, które nie mogą być rekompensowane wyłącznie zastrzeżeniem odsetek

za opóźnienie. Rolą sądu oceniającego in casu zasadność tego rodzaju roszczeń dochodzonych przez pożyczkodawcę jest więc ustalenie, czy wysokość prowizji nie została zastrzeżona w nadmiernej wysokości, z jednej strony wysokości nieproporcjonalnej w stosunku do rozmiaru korzyści zaspakajających interesy konsumenta, a z drugiej powodujących nieczym nieuzasadnione przysporzenie po stronie instytucji kredytowej.

Sąd Okręgowy nie podziela wyводу Sądu I instancji, że pozwana zobowiązana jest do zwrotu jedynie kapitału pożyczki, który został jej wypłacony, tj. kwoty 3000 zł z pominięciem kosztów prowizji związanej bezpośrednio z umową pożyczki. Na podstawie umowy pożyczki do dyspozycji pozwanej została przekazana kwota 5090 zł, co wynika wprost z treści umowy pożyczki. Należy zwrócić uwagę na to, iż łącząca pozwaną z poprzednikiem prawnym powodów umowa pożyczki objęta jest unormowaniami ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim, natomiast Sąd Rejonowy w swych rozważaniach nie odniósł się do przepisów w/w ustawy i nie ocenił postanowień przedmiotowej umowy pożyczki w kontekście tej ustawy. Zgodnie z definicją zamieszczoną w art. 5 pkt 7 w/w ustawy całkowita kwota kredytu to maksymalna suma środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt. Pojęcie całkowitej kwoty kredytu wykorzystuje się jako podstawę do obliczenia limitu określonego w art. 36a ust. 1 w/w ustawy oraz jako pułap wyznaczający drugi limit dla pozaodsetkowych kosztów kredytu (art. 36a ust. 2 w/w ustawy). Ustawodawca wprowadził w treści tej ustawy także uregulowanie odnoszące się do pozaodsetkowych kosztów kredytu, którymi zgodnie z art. 5 pkt 6a są wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki w szczególności odsetki, prowizje, marże jeżeli są znane kredytodawcy. Natomiast pozaodsetkowych kosztów kredytu dotyczy wspomniany wyżej przepis art. 36a ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim w brzmieniu obowiązującym od dnia 11 marca 2016 roku, określający sposób obliczenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu według przedstawionego w tym przepisie wzoru oraz przewidujący, że pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu. Cytowany wyżej przepis wszedł w życie w dniu 11 marca 2016 roku, a więc znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie, albowiem umowa pożyczki została zawarta w dniu 1 kwietnia 2016 roku. Limit pozakodeksowych kosztów kredytu, o którym mowa w art. 36a ust. 1 w/w ustawy określono jako pewien pułap wyliczany na podstawie całkowitej kwoty kredytu. Składa się on z sumy dwóch elementów. Pierwszy element (25 %) ma charakter stały dla danej kwoty kredytu, a drugi element (30 %) jest zmienny i zależy od długości okresy kredytowania wyrażonego w dniach. W przedmiotowej sprawie, jak trafnie zauważa skarżący, wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, nie przekraczała limitów wyznaczonych w przepisie art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim. Przy zastosowaniu wskazanego w tym przepisie wzoru dopuszczalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu zamknęły się kwotą 2613zł ($3.000 \times 25 \% + 3000 \times (754/365) \times 30 \%$) zł = 2613) i nie sposób uznać, aby konieczność uiszczenia przez pozwaną tej kwoty w relacji do wysokości udzielonej jej pożyczki mogła być uznana za zmierzającą do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, powodujących z mocy przepisu art. 58 § 1 k.c. nieważność umowy w tej części, czy też bezskuteczność tego postanowienia z uwagi na jego abuzywny charakter (art. 385¹ § 1 k.c.). Pozwana zapoznała się z warunkami umowy pożyczki i miała świadomość, że powinna zwrócić nie tylko kapitał pożyczki w wysokości 3000 zł, ale także koszty pożyczki. Zauważyć przy tym należy, że w niniejszej sprawie poprzednik prawny powodów pobrał prowizję w wysokości 2090 zł zatem w wysokości mniejszej od dopuszczalnej. W związku z powyższym nie można twierdzić, że wysokość zastrzeżonej przez pożyczkodawcę prowizji zmierza do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych, o których mowa w art. 481 § 2 k.c.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II w całości i zasądził od A. T. solidarnie na rzecz G. C., A. Z. i A. G. (2) – współników Przedsiębiorstwa Usługowo Handlowego (...) spółki cywilnej z siedzibą w T. kwotę 2700,55 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od dnia 28 marca 2017 roku do dnia zapłaty, o czym orzekł jak w punkcie I sentencji.

Zmiana rozstrzygnięcia co do meritum skutkowałą korektą rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu poniesionych przez strony przed Sądem I instancji. W rezultacie strona powodowa jest stroną wygrywającą postępowanie i w związku z tym zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art. 98 k.p.c. należało zasądzić od pozwanej na rzecz powodów kwotę 2067 zł tytułem kosztów procesu. Na kwotę 2067 zł złożyły

się wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego w kwocie 1800 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, 250 zł tytułem opłaty od pozwu oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Na koszty te złożyła się opłata się kwota 586 zł, na która składa się wynagrodzenie pełnomocnika powoda w kwocie 450 zł ustalona na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz kwota 136 tytułem opłaty od apelacji.

SSO Anna Pać- Piętał

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)